

De glijbaan van de zelfbeschikking

Gisteren om 03:00 door René Stockman

Brussel, 1981. Betogers ijveren ervoor om abortus uit de strafwet te halen, wat uiteindelijk in 1990 zou gebeuren. Foto: belgaimage

◀ 1 van 2 ▶

Discussies over de uitbreiding van de euthanasiewet naar minderjarigen zijn eigenlijk al achterhaald, zegt René Stockman. Sinds abortus toegelaten is, voeren we de facto al euthanasie uit op minderjarigen, die bovendien nog eens wilsonbekwaam zijn.

Wie? Generale overste Broeders van Liefde.

Wat? Door zelfbeschikking te verabsoluteren, dreigen we ze te verliezen. We zullen ons verplicht voelen te kiezen voor euthanasie als we onze omgeving niet tot last willen zijn.

Het klinkt ongeloofwaardig hier in Congo, waar ik momenteel een aantal sessies geef, als ik vertel dat men in België een wet aan het goedkeuren is om euthanasie op kinderen mogelijk te maken. 'Hoe kunnen onze *oncles* zoiets doen?', klonk het uit de mond van een oudere man. En dan moest ik erbij vermelden dat sommige bewindvoerders in België ervan overtuigd zijn dat ze daarmee een van de meest vooruitstrevende landen van de wereld worden. 'Vooruitstrevend in wat, in het doden?', klonk het.

Hoe meer ik over de zaak ga nadenken, hoe ellendiger ik er mij bij voel. Een land dat er inderdaad om bekend staat zoveel te doen op het vlak van de sociale zekerheid, met een ruim toegankelijke gezondheidszorg die ernaar streeft om mensen echt professioneel te ondersteunen als ze ziek zijn, met hoog

geschoolde gezondheidswerkers, daar mogen we fier op zijn. Maar wat dan met die zo ernstig klinkende discussies om de euthanasiewetgeving uit te breiden tot minderjarigen die ongeneeslijk ziek zijn, een wetgeving die er per se door moet en waarvoor sommigen tot het uiterste willen gaan? Heeft dat nog iets te maken met die hoogstaande gezondheidszorg?

De absolute vrijheid

Het gaat eigenlijk niet meer over die minderjarigen die ongeneeslijk ziek zijn, dat is slechts een dekmantel geworden van iets veel diepers. Want ondertussen heeft men toch al genoeg argumenten gehoord van specialisten ter zake die stellen dat niemand zit te wachten op de uitbreiding van euthanasie voor minderjarigen ('Zoveel haast voor een nutteloze wet, DS 29 januari (http://www.standaard.be/cnt/dmf20140128_00952231)). Een beleidsmaker die zijn vak nog maar een beetje ernstig neemt, zou aan die opmerkingen niet zomaar mogen voorbijgaan. Maar ze worden aan de kant geschoven alsof ze niet ter zake doen. Ook juristen hebben al aangeklaagd hoe stuntelig het wetsvoorstel in mekaar zit, maar ook daar heeft men geen oren naar. En hoeft deze materie nog per se in deze legislatuur afgehandeld te worden? Alsof er duizenden kinderen en hun ouders en verzorgers aan het wachten zijn op de verlossing die de nieuwe wet zou bieden.

Het gaat over een principe, een heiligverklaard principe dat luistert naar de naam zelfbeschikking. De absolute zelfbeschikking als uitloper van de ideologie van de absolute vrijheid en de absolute autonomie. Het is een principe, zo klonk het uit de mond van een parlementariër, waar nooit meer aan geraakt kan worden.

Kunnen we dan tegen de zelfbeschikking zijn? Neen, maar wel tegen de verabsolutering ervan. Want als je de zelfbeschikking absoluut gaat invullen, dan stop je niet alleen met anderen nog toe te laten iets te zeggen over je eigen leven, maar dan hoef je je ook niet meer te bekommeren om anderen. Kunnen we ons inbeelden naar welke maatschappij we aan het evolueren zijn als iedereen alleen maar nog met zijn eigenbelang zal bezig zijn?

De hele kanteling in ons land naar dit nieuwe maatschappijbeeld is gebeurd toen abortus uit de strafwet gehaald werd. Toen is het startschot gegeven voor de verheerlijking van de zelfbeschikking. Eigenlijk heeft men toen onmiddellijk de absolute zelfbeschikking in haar uiterste consequentie toegepast: met de abortus werd in feite euthanasie op wilsonbekwame minderjarigen wettelijk mogelijk gemaakt. Een foetus waaraan een gebrek wordt vastgesteld tijdens een prenataal onderzoek wordt onmiddellijk geaborteerd. Is dat geen prenatale euthanasie op een wilsonbekwaam kind met een handicap? Waarover hoeft er vandaag dan nog worden gediscussieerd, als men met abortus in feite al de meest ultieme stap heeft gezet? Vandaag gaat het alleen nog maar over varianten.

Het summum van menselijkheid?

Ik dacht dat we met abortus en euthanasie een verschuiving aan het meemaken waren, maar steeds meer heb ik de indruk dat we op een glijbaan zijn terechtgekomen en we nu op kruissnelheid zijn. We moeten ons al voorbereiden op wetsvoorstellen om die absolute zelfbeschikking op nog meer gebieden wettelijk te garanderen. Het is niet meer te stuiten, tenzij men bereid is zich niet zozeer vast te zetten in casussen, maar als wijze beleidsmakers opnieuw grondig na te denken over het principe dat aan de grondslag ligt. Dat we niet klakkeloos aanvaardden dat de absolute zelfbeschikking het summum van menselijkheid wordt.

Want als we nu toch op die glijbaan zitten, kan ik mij afvragen of ik finaal nog legitiem zal kunnen beslissen of ik wil blijven leven, als mijn leven niet meer zal voldoen aan bepaalde kwaliteitseisen, of als mijn verzorging te veel zal kosten aan de maatschappij? Wie geeft me immers de garantie dat wat vandaag bij wet

als een mogelijkheid wordt aangeboden, op termijn geen imperatief karakter zal krijgen? Welke impact zal een steeds verder uitbreidende wetgeving uiteindelijk hebben op de publieke opinie? We zullen ons steeds meer zedelijk verplicht voelen te kiezen voor euthanasie als we de omgeving niet meer tot last willen zijn en paradoxaal genoeg daarmee onze legitieme zelfbeschikking verliezen.

Voor zo'n maatschappij kies ik niet, want ik zou graag mens en medemens blijven en ook kunnen blijven rekenen op de medemenselijkheid van de anderen, om zo aan mijn onvoorwaardelijke eerbied voor alle leven verder gestalte te kunnen geven.
